

DOI: 10.15276/EJ.03.2021.8
DOI: 10.5281/zenodo.5751076
UDC: 314.7 (477)
JEL: J 10

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

INTERNATIONAL MIGRATION IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

Vera V. Lebedeva, DEcon, Professor
Odessa Polytechnic State University, Odessa, Ukraine
ORCID: 0000-0001-8127-4860
Email: veralebedeva@ukr.net

Tetiana I. Dymytriiieva
Odessa Polytechnic State University, Odessa, Ukraine
Email: bahijah@ukr.net

Received 16.05.2021

Лебедева В.В., Дмитрієва Т.І. Міжнародна міграція в Україні в умовах глобалізації. Оглядова стаття.

Досліджено основні тенденції взаємовпливу та взаємозв'язку поширення процесів глобалізації та характеру заходів міграційної політики держави за сучасних умов, охарактеризовано проблеми поширення міграційних процесів за умов глобалізації, роль держави, що стимулює або обмежує міграційні процеси, реалізуючи міграційну політику, керуючись певними політичними, демографічними та економічними інтересами, тенденціями та обставинами.

Ключові слова: міграція, мігрант, міграційні процеси, глобалізаційні процеси, державне управління міграційними процесами

Lebedeva V.V., Dimitrieva T.I. International migration in Ukraine in the context of globalization. Review article.

The main tendencies of mutual influence and interrelation of spread of processes of globalization and character of measures of migration policy of the state in modern conditions are investigated, problems of distribution of migration processes in the conditions of globalization are described, and economic interests, trends and circumstances.

Keywords: migration, migrant, migration processes, globalization processes, state management of migration processes

Глобалізація світової економіки, політичні, соціальні, економічні та релігійні чинники поглибили процеси міжнародної міграції, передусім, трудової міграції. Міграція населення існувала завжди та спричинила зміни на нашій планеті, мала певне значення у житті окремих народів і цивілізацій. В нинішніх умовах глобалізації та соціально-економічного життя, проблема міграції, а саме, робочої сили, є однією з найбільш значущих як для глобалізованого світу, так і для окремих держав, так і для України. Чисельність мігрантів в Україні з кожним роком зростає. За приблизними даними різних експертних оцінок, за кордоном знаходиться від 2,5 млн. до 8 млн. українців-заробітчан. Крім того, збільшується потік нелегальних мігрантів в Україну. За таких умов, необхідність детального дослідження процесів еміграції та імміграції, що відбуваються в межах України, а також подальшого впливу на майбутнє України значно зростає.

За даними Міжнародної організації з міграції (2019), Україна належить до країн зі значною кількістю іммігрантського населення. В державі проживає близько п'яти мільйонів мігрантів, причому їхній щорічний приріст становить близько 46 тис. осіб. Тимчасова окупація частини території суверенної держави України внаслідок збройної агресії Російської Федерації спричинила збільшення кількості внутрішніх мігрантів, які потребують цілеспрямованої державної політики з питань міграції й відповідно кваліфікованої допомоги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідження питань внутрішньої і міжнародної міграції були предметом наукових студій (політологів, юристів, економістів, педагогів, психологів, соціологів, державних управлінців), як зарубіжних учених, серед яких: Г.Вітковська [1], Г.Глушенко [2], Г.Гончаренко [3], так і вітчизняних – М.Біль [4], М.Бублій [5], А.Гайдуцький [6] та ін.

Для вироблення підходів до розроблення та функціонування механізмів державного управління міграційними процесами, оцінювання їх ефективності, важливими є результати досліджень Л.Льченко-Сюйви [7], О.Кілієвича [8], Ю.Римаренка [9], Ю.Сурміна [10], В.Тертички [11].

Детальне дослідження точки зору зарубіжних і вітчизняних науковців щодо роз'яснення змісту поняття «міграція» дало можливість розкрити різні підходи до його інтерпретації як:

— просторового руху або переміщення осіб, незалежно від його характеру й кінцевих цілей, зумовленого різними соціальними, політичними чи економічними чинниками, що зумовлюють зміну

- місця проживання на постійній або тимчасовій основі (Драгунова, 2004; Іонцев, 1999; Римаренко, 1998);
- географічної і соціальної мобільності, що у кінцевому результаті завжди приводить до територіального перерозподілу населення як у країні походження, так і у країні-реципієнті (Макеєв, 1998; Каслз (Castles, 2000);
 - розвиток ринкових процесів, спрямований на перерозподіл трудових ресурсів під впливом глобалізаційних та інтеграційних процесів (Прибиткова, 2013; Чехович, 2004).

Вдосконалення міграційної політики України є вкрай актуальною. Нині міграційна проблема є глобальною, а необхідність втручання державних структур в розвиток міграційних процесів є безсумнівним. Це й зумовило мету наукової статті.

Метою статті є розкриття сутності і зміст міжнародної міграції в Україні в умовах глобалізації, обґрунтування причин (економічні, національні, політичні, екологічні) та факторів (політичні та соціально-економічні), які впливають на міграційну ситуацію в Україні.

Викладення основного матеріалу дослідження

Термін «міграція» походить від латинського «migration», що означає «переселення». У науково-довідковій літературі воно визначається як «переміщення населення в межах однієї країни або з однієї країни в іншу» [12].

Вказане поняття застосовується для визначення процесу переселення, територіального руху населення та складається з постійного, сезонного, маятникового і епізодичного переміщення людей.

Також міграційні процеси поділяються на зовнішні і внутрішні, на еміграцію (вибуття) та імміграцію (прибуття).

Міграція населення може бути стаціонарної (зі зміною постійного місця проживання) або трудовою (без зміни постійного місця проживання), навчальною чи вимушеною (біженці), легальною чи нелегальною» [13].

Вперше поняття «міграція» вводить у науковий вжиток у 1885 році англійський учений Е. Равенштейн у статті «Закономії міграції» [14].

В Демографічному енциклопедичному словнику 1985 року видання визначається, що «міграція населення» означає «переміщення людей (мігрантів) через кордони тих чи інших територій зі зміною місця проживання назавжди або на більш-менш тривалий час» [15].

В Енциклопедії державного управління уточнюється, що «міграція міжнародна – переміщення людей через державні кордони, на відміну від внутрішньої міграції, що є переміщенням всередині однієї країни між її адміністративними одиницями, населеними пунктами» [16].

Географічне розташування України, природно-кліматичні умови сприяли і сприяють міграційним процесам.

В монографії «Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праві України: механізми регулювання», підготовленої за науковою редакцією У. Я. Садова, проаналізовано теоретичні засади досліджень механізму регулювання міграції населення в умовах трансформації регіональних ринків праці. Так, численні дефініції змісту міграції актуалізують необхідність їхньої систематизації. На сьогоднішній день вчені розрізняють чотири підходи до трактування міграції:

- одні, у найширшому розумінні, до міграції відносять усі види руху населення, які мають суспільне значення. Інколи сюди зараховують не тільки процеси просторового переміщення людей, але й соціальні процеси, при умові їхнього позначення територіальною ознакою;
- згідно з другим підходом, під поняттям «міграція» розуміють усе різноманіття просторового руху населення, незалежно від його характеру та цілей;
- третій підхід використовується для обґрунтування суті міграції як просторового явища, яке включає переміщення людей між населеними пунктами з постійною чи тимчасовою зміною місця проживання, а також регулярний двосторонній рух між місцями проживання та праці;
- четвертий підхід є основою трактування міграції як процесу просторового переміщення людей, котрий у підсумку веде до територіального перерозподілу населення. Кожен із зазначених підходів має своє значення і може використовуватись, залежно від мети аналізу.

Оскільки міграція є складним і багатогранним процесом, необхідно розуміти її види і форми. Класифікація відбувається за різноманітними ознаками. Виділяють такі види міграції: переселення (безповоротна, стаціонарна міграція), маятникова, сезонна, епізодична [17].

Виділяють два типи міграції: внутрішня і зовнішня. По відношенню до конкретної країни зовнішню міграцію поділяють на: еміграцію (виїзд із однієї країни в іншу на постійне місце проживання), імміграцію (в'їзд в країну іноземних громадян з метою постійного в ній проживання чи тривалого перебування) та рееміграцію (добровільне самостійне повернення емігрантів на батьківщину).

До названого вище переліку типів міграції населення деякі дослідники ще додають транзитну – територіальних рух людей через кордони однієї чи кількох держав, тимчасове перебування на території цих держав з метою переміщення в країну кінцевого призначення. В умовах глобалізації вчені говорять про виникнення нової форми географічних переміщень, яку називають «глобалміграцією» [18].

Поняття міграції тісно поєднане з міграційними процесами, під якими розуміють сукупність подій, соціальних взаємодій, пов'язаних з територіальним переміщенням населення, тобто низку фактів прибуття, вибуття чи переселення. Такі процеси призводять до зміни становища соціальних суб'єктів (мігрантів) у певному соціально-територіальному просторі [19].

В Україні наукові дослідження з питань міграції поступово формують новий напрям – міграціологію. Незважаючи на здійснені напрацювання, залишається актуальним подальше поглиблення теоретичних основ дослідження міграції як явища і процесу, а також різних питань щодо її регулювання [17].

Міграція є відповідною реакцією на відмінності в умовах та рівні життя, а також несприятливі фактори середовища існування. З точки зору розвитку людства, міграція є позитивним явищем, оскільки з її допомогою відбувається подолання відмінностей у рівні життя, задовольняються потреби економіки, відбувається соціокультурний обмін, духовне взаємозбагачення. Проте своєрідною рисою сучасної міжнародної міграції є високий рівень нелегальної міграції. Так, за відомостями Міжнародної організації з міграції, загальна кількість мігрантів у світі становить близько 175 мільйонів осіб.

За даними департаменту з економічних та соціальних питань ООН в щорічному звіті з процесів міграції, в Україні станом на 2020 рік проживає 11,3% мігрантів від загального населення країни. Ще 0,2% від загального населення країни складають біженці. В той час в Україні більш усього проживають мігранти із наступних країн: РФ – приблизно 3,4 млн. осіб; Казахстан, Білорусія та Узбекистан – 250 тис. осіб; Молдова – приблизно 200 тис. осіб.

Кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО) внаслідок конфлікту на Донбасі складає 1,6 млн. осіб. Структура зайнятості ВПО в Україні: – 9 % економічно активного населення (прогноз зростання на найближчий період – 50 %); 20 % – офіційно працевлаштовані, інші працюють за усними угодами або вважають себе самозайнятими.

Кількість населення в Україні постійно збільшується за рахунок мігрантів з інших країн, оскільки Україна є привабливою для іноземців, у зв'язку з економічних, соціальних або політичних причин на території Батьківщини. Це створює об'єктивну потребу у створенні умов і підготовці юристів компетентних у роботі з мігрантами.

Однак існує окрема категорія міграції, яка і викликає занепокоєння не лише у країн Європи, але й у всьому світі – це нелегальна міграція. Так, у доктрині міжнародного права можна знайти різні підходи не лише до позначення міграції, що порушує законодавство, а й відмінності у розумінні цього процесу. Для позначення мігрантів, які прибувають чи перебувають в країні незаконно, порушують інші міграційні правила, в сучасній науковій літературі використовуються різні терміни для позначення такої протиправної міграції: «недокументована», «незаконна», «нелегальна», «недозволена», «неврегульована», «підпільна», «напівлегальна» тощо [20].

В умовах сьогодення виділяють наступні підстави виникнення такої нелегальної міграції на європейський континент: здійснювана у Європі багаторічна політика у сфері міграційних потоків свідчить про те, що уряди європейських держав вичерпали свій потенціал і недооцінили можливість проникнення масової кількості біженців на свої території. Це зумовило послаблення прикордонного контролю в багатьох країнах внаслідок укладення Шенгенської угоди і, як наслідок, наплив великої кількості іноземців, які скористалися внутрішнім розбратом всередині Європейського Союзу; безвізовий режим між країнами Євросоюзу дав поштовх до безпрецедентної міграції всередині цієї політично-організаційної структури. Адже мігранти, які потрапили до однієї із європейських країн, безперешкодно проникають до іншої, зазвичай економічно більш розвинутої. Це є свідченням неготовності сучасного суспільства, навіть високо розвинутого, сформувані єдине політичне тіло зі спільними соціально-економічними взаємодіями, яке буде ефективно протистояти зовнішнім викликам; існування в Європі принципу «сам за себе» передбачає те, що в багатьох випадках країни, які є найбільш «гарячими» точками проникнення таких мігрантів залишаються зі своїми проблемами сам на сам, а загальноєвропейське керівництво починає розв'язувати проблеми нелегальної міграції лише тоді, коли вони набувають глобального масштабу, або є значущими для їх власних країн. Хоча якби нагальні питання оперативно вирішувалися в рамках тісної взаємодії між усіма державами Євросоюзу, то результат у сфері боротьби з поширенням нелегалів-біженців по всій Європі був би набагато кращим [21].

Виходячи з вищевикладеного можна зауважити, що загострення міграційної проблеми інколи створювалося «штучно», а саме яскравим прикладом є наймання роботодавцями осіб, які не були офіційно працевлаштовані. Яскравим прикладом може слугувати трудова міграція українців до країн ЄС, на яку традиційно складається з трьох факторів (хоча їх набагато більше): безвізовий рух, вищий рівень винагороди для працівників, нестабільна національна валюта. Продовженням розвитку питання міграції – є вищий рівень життя, що прямим чином спонукає громадян нашої країни переїжджати до країн ЄС цілими родинами. Більш того, головною проблемою такої нелегальної міграції виступає те, що для роботодавця перевагами є не сплата за таких працівників податків, а робітникам було і залишається економічно вигідніше неофіційно отримувати вищу заробітну плату ніж ту, яку вони могли б отримати працюючи офіційно у своїй країні.

Отже, нелегальна міграція трансформується в проблему глобального масштабу, яка може вагомо вплинути на подальший розвиток Європейського Союзу. Вона охоплює усі сфери суспільного життя і

безпосередньо впливає на нормальний рівень розвитку європейського суспільства, що як наслідок має деформацію різних соціальних сфер. Саме тому винайдення нових і застосування запропонованих нами шляхів розв'язання даної проблеми є нагальним питанням та потребує не лише уваги, а й активних дій.

Міжнародна організація праці зазначає, що нелегальні мігранти становлять від 10 до 15% загального обсягу міграційних потоків [22]. Високий рівень незаконної міграції спостерігається як у розвинених, так і в окремих країнах, що розвиваються. За оцінками міжнародних експертів, у США знаходиться понад 5 мільйонів незаконних мігрантів, а у Франції та Німеччині число нелегальних мігрантів перевищує 4 мільйони осіб [23].

Нині у зв'язку з розповсюдженням кризових явищ у багатьох країнах світу міграційні процеси значно поширюються та ускладнюються [24-25]. На міжнародному рівні вони розглядаються й оцінюються у контексті найважливіших глобальних проблем людства, від комплексного вирішення яких значною мірою залежить забезпечення населення планети продовольством та достатньою кількістю і безпечними джерелами енергії, збереження природного середовища, гарантування продуктивної зайнятості працездатного населення та соціально-економічного й культурного розвитку регіонів світу. І базою для цього повинні слугувати закони, накази, положення, інші нормативно-правові документи окремих країн та таких міжнародних співдружностей, як Європейський Союз, ООН та ін.

На нашу думку, головними з політичних та соціально-економічних факторів, які впливають на міграційну ситуацію в Україні, доцільно визнати:

- інтеграцію України у міжнародний ринок праці, що супроводжується впливом робочої сили з України;
- зменшення чисельності населення в Україні та в інших європейських державах;
- активну імміграційну політику іноземних держав, спрямовану на залучення іноземної робочої сили на свої ринки праці;
- невідповідність законодавчих актів України з питань міграції вимогам сьогодення, зокрема відсутність законодавчих актів у сфері захисту іноземців та осіб без громадянства, яким не надано статусу біженців в Україні;
- недосконалість кадрового, матеріально-технічного забезпечення державних органів для проведення ефективної міграційної політики;
- відсутність інформаційних автоматизованих систем обліку і реєстрації громадян України, а також іноземців та осіб без громадянства, які проживають або тимчасово перебувають на території України на законних підставах.

Висновки

Підсумовуючи викладене, можемо констатувати, що на сьогоднішній день міграція має певну кількість причин, з-поміж яких все ж переважає економічна. Натомість, доводиться визнати, що проблеми, пов'язані з міграцією, не мають універсальних рішень. Їх вирішували по-різному, залежні від історичних умов і особливостей кожної конкретної країни. Ставлення до іноземців зазнало у світовій історії значних еволюційних змін: від майже повної нетерпимості – до них, сприйняття будь-якого чужинця як ворога до поступового подолання такого упередження; від безправного, беззахисного становища до наділення їх істотним обсягом прав і обов'язків, надання правового захисту. Такі зміни відбувалися в міру розширення торговельних, культурних, економічних, політичних та інших контактів між народами. Однак, і сьогодні світове співтовариство продовжує виробляти єдині правила в питаннях соціальної і правової захищеності людини-мігранта, намагається уніфікувати їх, прийняти єдині стандарти і процедури, що сприятимуть визнанню гідності, притаманній усім членам людської спільноти.

У цілому, аналізуючи загальні тенденції сучасної світової міграційної активності та політики, ми прийшли до наступного висновку. З одного боку, у зв'язку з бурхливим економічним розвитком, в одних країнах, і перенаселенням і економічним застоєм, в інших, глобальні міграційні потоки різко підсилюються. При цьому вони мають одну спрямованість – рух у бік розвинених західних країн. До числа можливих соціально-економічних наслідків подібних міграцій можна віднести зміну ситуації на міжнародному ринку праці, зміну поведінкових характеристик мігрантів, етно-національні конфлікти в місцях компактного розміщення мігрантів (що почастилися останнім часом). Вказані тенденції та їх наслідки обумовлюють потребу підвищення значущості вдосконалення інструментарію міграційної політики. З іншого боку, масштаби міграційних потоків намагаються стримувати уряди західних держав шляхом твердої антиімміграційної пагеттики. Отже, політико-правовий аспект міграційної політики розвинених країн, за умов поширення глобалізаційних процесів, зводиться до проведення твердих контрольних і обмежувальних заходів. Зазначене не відповідає рамкам сучасної моделі відкритого, демократичного глобального простору, яку декларативно пропагує більшість керівників розвинутих країн. Але посилення міграційної активності, з одного боку, і жорсткість міграційних законодавств, з іншого, можуть привести до економічного застою та демографічної кризи як окремо взятої країни, так і цілих континентів, зокрема Європи.

У зв'язку з цим належне регулювання та планування міграційних потоків, необхідних для забезпечення подальшого розвитку соціального капіталу в Україні, – одне з головних завдань

внутрішньої та міграційної політики. Водночас із цим пов'язані загально гуманітарні проблеми, питання національної ідентичності та взаємодії різних соціокультурних практик, що стає наслідком інтенсивної міграційної міксації населення. На жаль, нині рівень уваги політиків, влади, а також і експертного середовища до питання міграції є незначним.

Abstract

At the beginning of the third millennium, globalization and integration intensified interstate exchanges and affected the socio-political situation in most countries. International migration has become widespread and has revealed to the states a set of multifaceted problems that require conceptual-theoretical analysis and practical solutions.

The intensification of migration processes under modern conditions, which is observed both globally and in Ukraine, requires increased attention to theoretical and methodological developments in the field of strategic planning and the formation of appropriate mechanisms for implementing migration policy.

The globalization of science and education has intensified - intellectual and educational migration. Education abroad is a significant chance to acquire advanced knowledge, learn languages, get acquainted with other cultures, improve opportunities in the globalized labor market.

The importance of research on migration processes is due to the rapid growth of their volume, increasing intensity, spread in all countries of the world and a significant impact on their economic and social development. Today, migration is not a problem to be solved, but a reality that needs to be addressed and addressed.

Список літератури:

1. Витковская Г.С. Вынужденные мигранты из новых независимых государств на российском рынке труда. // Миграция и рынки труда в постсоветской России / Под ред. Г. Витковской. М. – 1998. – Вып. 25. – С.46-70.
2. Глущенко, Г.И. Влияние международной трудовой миграции на развитие мирового и национального хозяйства / Глущенко Г. И. – М.: Статистика России. – 2006. – 266 с.
3. Гончаренко, Григорий Степанович. Актуальные проблемы миграционных процессов: курс лекций / Г. С. Гончаренко. – Ростов н/Д : Изд-во Юж. федер. ун-та Ч. 1. – 2007. – 558 с
4. Біль М.М. Базова соціальна захищеність трудових мігрантів у контексті вдосконалення публічного управління / М. М. Біль // Глобальні та національні проблеми економіки. Електронне наукове фахове видання Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. – 2015. – № 5. – С. 756-759.
5. Бублій М.П. Державне регулювання міграції робочої сили в країнах Європейського Союзу / М.П. Бублій // Демократичні стандарти професійного навчання та діяльності публічних службовців: теорія та практика: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Львів (22 березня 2007 р.) / НАДУ при Президентіві України, Львів. регіон. ін-т держ. упр. – Львів: ЛРІДУ НАДУ. – 2007. – Ч. 2. – С. 164-168.
6. Гайдуцький, Андрій Павлович. Грошові трансферти мігрантів у системі міжнародного ринку капіталу [Текст : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.02 / Гайдуцький Андрій Павлович. – Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 2010. – 32 с.
7. Державний механізм монетарної політики України в контексті Європейської інтеграції. Автореф. дис. канд. наук з держ. упр.: 25.00.02/ Л.В. Ільченко-Сюйва; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – К. –2005. – 20 с.
8. Ефективність державного управління / Ю. Бажал, О. Кілієвич, О. Мертенс та ін.; за заг. ред. І. Розпутенка. – К.: «К.І.С». – 2002. – 420 с.
9. Кондратьєв Я.Ю., Римаренко Ю.І., Олєфір В.І. Основи міграцієзнавства. – К. – 2000.
10. Енциклопедичний словник з державного управління. / За ред. Ю.В.Ковбасюка, В.П. Трошинського, Ю.П. Сурміна. – К.:НАДУ. – 2010. – 820 с.
11. Державна політика: аналіз та механізм її впровадження в Україні: Навч. посіб. Кол. авт.: О. І. Валецький, В. А. Ребкала, М. М. Логунова та ін.; За заг. ред. В. А. Ребкала, В. В. Тертички. – К.: Вид-во УАДУ. – 2000. – 230 с.
12. Абелла, Маноло І. Направлення працівників за кордон: [посіб. для країн з низьким та середнім рівнем доходів] / М. І. Абелла, М. Алстестіс Абрела-Мангахас. – Женева: МБП; К.: Міленіум. – 2004. – 123 с.
13. Дергач, Анна Вадимівна. Механізми державного управління міграційними процесами в Україні [Текст]: дис... к-на наук з держ. упр.: 25.00.02 / Дергач Анна Вадимівна ; Національна академія держ. управління при Президентіві України. – К. – 2018. – 206с.
14. Ravenstein E. The Laws of Migration // Journal of the Statistical Society. – 1885. – № 46. – P. 167–235.
15. Демографический энциклопедический словарь / Под ред. Д. И. Валентей.— М.: Советская энциклопедия. – 1985.

16. Енциклопедія державного управління: у 8 т./ Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. – К.: НАДУ, 2011. – Т.1.
17. Теорія державного управління. / Наук.-ред. колегія: В. М. Князев (співголова), І.В. Розпутенко (співголова) та ін. – 2011. – 752 с.
18. Садов У.Я. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання: Монографія. – К: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». – 2019. – 263 с.
19. Преображенская Н.М. Философские аспекты миграционных процессов / Н. М. Преображенская // Вестник Московского университета. – 2004. – № 5. – С. 90.
20. Блинова М.С. Современные социологические теории миграции населения: автореф. дис. на соискание ученой степени канд. социолог. наук: спец. 22.00.01 «Теория, методология и история социологии» / Марина Сергеевна Блинова. – М. – 2008. – С. 14.
21. Аксьонова С.Ю. Демоекономічні взаємозв'язки міграції НАС України: автореф. дис. ... канд. економ. наук / С. Ю. Аксьонова; Інститут економіки НАН України. – К. – 1996. – 20 с.
22. Арутюнов В.Х. Методологія соціально-економічного пізнання: навчальний посібник / В. Х. Арутюнов, В. М. Мішин, В. М. Свінціцький. – К.: КНЕУ. – 2005. – 352 с.
23. Бараник З.П. Інтелектуальна міграція населення України: статистичний аспект / З. П. Бараник, І. О. Романенко // Науковий вісник Херсонського державного університету: збірник наукових праць. Серія «Економічні науки». – 2017. – Вип. 6. – Ч. 5. – С. 223-228.
24. Бараник З.П. Функціонування ринку праці: статистична оцінка: [монографія] / З. П. Бараник. – К.: КНЕУ. – 2007. – 392 с.
25. Filyppova S.V. Innovative development of small industrial enterprise in conditions of informatization of economy: organizational component: monograph / S. V. Filyppova, K. S. Zaichenko. – Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG (haftungsbeschränkt). – 2019. – 225 p.

References:

1. Vitkovskaya G.S. (1998). Forced migrants from newly independent states on the Russian labor market. // Migration and labor markets in post-Soviet Russia, 25, 46-70.
2. Glushchenko G.I. (2006). Influence of international labor migration on the development of world and national economy. Moscow: Statistics of Russia.
3. Goncharenko G.S. (2007). Actual problems of migration processes: a course of lectures. Rostov na Donu: Izd-vo Yuzhny Feder. un-ta, 1, 558 с.
4. Bil M.M. (2015). Basic Social Protection of Migrant Workers in the Context of Improving Public Administration. Global and National Problems of Economics. Electronic Scientific Fiction Publishing House of Mykolayiv National University named after V. O. Sukhomlinskiy, 5, 756-759.
5. Bublik M.P. (2007). State regulation of migrations of labor force in the countries of the European Union. (pp. 164-168). Democratic standards of professional training and activity of public servants: theory and practice: proceedings of international scientific-practical conference, pt.2. NASD of Ukraine at the President of Ukraine, Lviv Regional Institute of Public Administration. Lviv: NADU University.
6. Gaidutsky A.P. (2010). Groshovy transfers of migrants in the system of the international market of capital. Extended abstract of Doctor's thesis. Kyiv National University named after Taras Shevchenko. Kyiv.
7. Ilchenko-Suiiva L.V. (2005). State Mechanism of Ukraine's Monetary Policy in the Context of European Integration. Extended abstract of candidate's thesis. National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. Kyiv.
8. Bazhal J., Kilievich O., Mertens O. et al. (2002). The Efficiency of Public Administration (Ed.). I. Rozputenka. Kyiv: "K.I.S.".
9. Kondratjev Y.Y., Rimarenko Y.I., Olefir V.I. (2000). Fundamentals of Migration Studies. Kyiv.
10. Kovbasyuk V., Troshchinskiy V.P., Surmin. Encyclopedic Y.P. (Eds.). (2010). Dictionary of Public Administration. Kyiv: NADU.
11. Valevsky O.I., Rebkalo V.A., Logunova M.M. et al. (2000). State policy: analysis and mechanism of its implementation in Ukraine. (Eds.). V. A. Rebkalo, V. V. Tertichka. Kyiv: UADU.
12. Abella M.I., Altestis Abrela-Mangahas M. (2004). Sending employees abroad: [manual. for countries with low and medium incomes]. Geneva: IBE; Kyiv: Millennium.
13. Dergach A.V. (2018). Mechanisms of state management of migration processes in Ukraine. Extended abstract of candidate's thesis. National Academy of State Department under the President of Ukraine. Kyiv.
14. Ravenstein E. (1885). The Laws of Migration. Journal of the Statistical Society, 46, 167-235.
15. Valentey D.I. (Ed.). (1985). Demographic Encyclopedic Dictionary. Moscow: Soviet encyclopedia.
16. Kovbasyuk Yu.V. et. al. (Eds.). (2011). Encyclopedia of public administration: in 8 volumes. (Vol.1). Kyiv: NADU.
17. Knyazev V.M., Rozputenko I.V. et al. (Eds.). (2011). Theory of public administration.

18. Sadov U.Y. (2019). Migration in the conditions of transformation of regional labor markets of Ukraine: mechanisms of regulation: Monograph. Kyiv: SI "Institute of Regional Studies named after M.I. Dolishny NAS of Ukraine".
19. Preobrazhenskaya N.M. (2004). Philosophical aspects of migration processes. Bulletin of Moscow University, 5, 90.
20. Blinova M.S. (2008). Modern sociological theories of population migration. Extended abstract of candidate's thesis. Moscow.
21. Aksonova S.Yu. (1996). Demoeconomic relationships of migration of NAS of Ukraine. Extended abstract of candidate's thesis. Institute of Economics of the National Academy of Sciences of Ukraine. K.yiv.
22. Arutyunov V.H., Mishin V.M., Svintsitsky V.M. (2005). Methodology of socio-economic cognition: a textbook. Kyiv: KNEU.
23. Baranyk Z.P., Romanenko I.O. (2017). Intellectual migration of the population of Ukraine: statistical aspect. Scientific herald of the Kherson state university: collection of scientific works. Economic Sciences Series, 6, 5, 223-228.
24. Baranyk Z.P. (2007). Functioning of the labor market: statistical evaluation. Kyiv: KNEU.
25. Filyppova S.V., Zaichenko K.S. (2019). Innovative development of small industrial enterprise in conditions of informatization of economy: organizational component: monograph. Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG (haftungsbeschränkt).

Посилання на статтю:

Лебедева В.В. Міжнародна міграція в Україні в умовах глобалізації / В. В. Лебедева, Т. І. Дмитрієва // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2021. – № 3 (17). – С. 56-62. – Режим доступу до журн.: <https://economics.net.ua/ejopu/2021/No3/56.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.03.2021.8. DOI: 10.5281/zenodo.5751076.

Reference a Journal Article:

Lebedeva V.V. International migration in Ukraine in the context of globalization / V. V. Lebedeva, T. I. Dimitrieva // Economic journal Odessa polytechnic university. – 2021. – № 3 (17). – P. 56-62. – Retrieved from <https://economics.net.ua/ejopu/2021/No3/56.pdf>. DOI: 10.15276/EJ.03.2021.8. DOI: 10.5281/zenodo.5751076.

